

Activitats per a la lectura de **Oliver Twist** de Charles Dickens

La intenció d'aquestes activitats és facilitar als alumnes i les alumnes la lectura d'aquesta adaptació d'*Oliver Twist*.

Per a això, al principi i al final s'inclouen unes fitxes amb preguntes de caràcter general sobre l'obra, l'època o l'autor.

La resta de les fitxes es componen d'activitats específiques (de comprensió, anàlisi i expressió), relacionades amb el contingut de cada un dels capítols d'aquesta obra.

Índex

Abans de la lectura	3
Durant la lectura	6
Capítol I	7
Capítol II	9
Capítol III	10
Capítol IV	15
Capítol V	19
Capítol VI	21
Capítol VII	23
Capítol VIII	25
Capítol IX	26
Capítol X	28
Capítols XI	29
Capítol XII	31
Capítol XIII	32
Capítol XIV	33
Capítol XV	34
Capítol XVI	35
Capítol XVII	37
Capítol XVIII	38
Capítol XIX	40
Capítol XX	41
Últim capítol: Desenllaç	43
Després de la lectura	45
Solucions i suggeriments	48

Activitats
Abans de la lectura

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Coneixes aquesta obra? Si l'has llegida, resumeix-ne l'argument. Si no ho has fet, de què t'imagines que tracta?

2 *Oliver Twist* és una novel·la. Recordes quines són les característiques d'aquest gènere literari? Es tracta, a més, d'una novel·la realista. Saps què vol dir això?

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

Nom i cognoms:
Curs: Data:

3 De les obres literàries que has llegit fins ara, anomena les que recordis que reflecteixen la realitat i les que siguin fantàstiques. Quin tipus d'obres prefereixes? Per què?

4 Penses que els nens del segle XIX vivien de manera molt diferent de com ho fem avui? Justifica la teva resposta.

5 Busca informació sobre com eren les ciutats al segle XIX i descriu-les.

Activitats
Durant la lectura

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL I
Del naixement i la infància de l'Oliver Twist

Nom i cognoms:
Curs: Data:

1 Resumeix el relat del naixement de l'Oliver Twist.

2 Com transcorre la vida dels nens a la granja maternal de la senyora Mann? Quina és la crítica de Dickens?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL I
Del naixement i la infància de l'Oliver Twist

Nom i cognoms:
Curs: Data:

3 A l'inici del llibre ja veiem, juntament amb la crítica social per part de l'autor, un altre dels seus trets característics: la ironia, és a dir, la burla dissimulada. Busca'n exemples i intenta justificar per què i per a què la fa servir.

4 El nom de l'Oliver Twist és simbòlic. Busca en un diccionari d'anglès aquestes paraules i intenta establir un significat que s'adigui amb el personatge.

Olive: _____

Twist: _____

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL II
L'Oliver en demana més

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Quins trets del caràcter de l'Oliver podem destacar fins ara?

2 El menjar era una vertadera obsessió per als pobres de l'hospici. Qui passa gana a l'hospici i qui no en passa?

3 Què li passa a l'Oliver al menjador?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL III

La primera feina de l'Oliver

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 1** Busca en el diccionari la paraula *escura-xemeneies* i explica en què consistia escurar una xemeneia.

- 2** Per què es diu que era un ofici perillós per als nens? Quin altre ofici es proposa per a l'Oliver?

- 3** Què es diu dels patrons? Com eren?

Nom i cognoms:

Curs: Data:

4 Dickens denuncia una de les realitats socials més terribles en la seva època i, malauradament, encara vigent en molts països: el treball infantil. Què opines sobre aquest tema?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL III

La primera feina de l'Oliver

Nom i cognoms:

Curs: Data:

5 L'Oliver, igual que altres personatges de contes, és un nen orfe. «És que sóc molt petit i ningú no m'estima i..., i...,estic tan..., tan sol, senyor», diu l'Oliver al senyor Bumble. Recordes algun personatge orfe o abandonat?

6 En aquest capítol assistim a un dels episodis transcendents en la vida de l'Oliver. Què li passa amb en Noah Claypole?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL III

La primera feina de l'Oliver

Nom i cognoms:

Curs: Data:

7 L'actitud d'en Noah Claypole és un cas d'«assetjament físic i psicològic». L'Oliver reacciona de forma violenta. Analitza la situació i reflexiona. Creus que l'Oliver actua correctament davant de l'agressió que pateix o consideres que hauria d'haver actuat d'una altra manera? Què hauries fet tu en el seu lloc?

8 Davant d'aquest fet, el senyor Bumble s'adreça a la senyora Sowerberry. Localitza les seves paraules en la pàgina 37 i torna-les a llegir. Què volen dir? Hi estàs d'acord?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL III

La primera feina de l'Oliver

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 9 A més del menjar, la malaltia i la mort són dos temes molt presents en l'obra de Dickens i que responien a la realitat social d'aquella època. Busca a Internet informació sobre les malalties més comunes del segle XIX a Europa, el tifus, el xarampió i el còlera, i explica en què consistien.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL IV

Londres, en cerca d'una nova vida

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 1** L'Oliver decideix buscar una nova vida a la ciutat de Londres. L'enfrontament entre el camp i la ciutat és un vell tema de discussió tant en la conversa quotidiana com en la història de la literatura. On prefereixes viure tu? Per què?

- 2** L'Oliver emprèn el seu camí amb un penic a la butxaca. El penic és una de les monedes del sistema monetari britànic. Busca informació sobre les monedes britàniques actuals i el seu valor. Són les mateixes que les de l'època de Charles Dickens, és a dir, la segona meitat del segle XIX?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL IV

Londres, en cerca d'una nova vida

Nom i cognoms:

Curs: Data:

3 Després de caminar durant una setmana, l'Oliver, famolenc i cansat, decideix seure al llindar d'una casa. Amb qui es troba aleshores?

4 A més de l'*Arter Rufià*, en aquest capítol apareix el gran antagonista de l'obra, el jueu Fagin. Fixa't en el seu aspecte. Com el descriu el narrador? Et recorda algú?

5 Qui és en Fagin? A què es dedica? Quins trets es destaquen de la seva personalitat?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL IV

Londres, en cerca d'una nova vida

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 6 El llenguatge que fa servir en Jack Dawkins es pot considerar una mostra del registre col·loquial i de l'argot. Assenyala alguns dels seus trets i posa'n exemples.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL IV

Londres, en cerca d'una nova vida

Nom i cognoms:

Curs: Data:

7 Una vegada al cau d'en Fagin, què descobreix l'Oliver un matí?

8 En aquest capítol també apareix la Nancy, el personatge femení preferit per Charles Dickens en aquesta obra. Com és el seu aspecte?

9 A què es dedica la Nancy? Quina pista ens dóna aquest capítol?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL V

Una experiència cara

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Què li passa a l'Oliver amb els seus dos companys durant el seu «primer dia de feina»? Resumeix el fet.

2 Dickens fa aquí una dura crítica, no exempta d'ironia, contra els mètodes de la policia i el sistema de justícia anglès de la seva època. Analitza l'episodi i assenya-la el que et sembla malament.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL V

Una experiència cara

Nom i cognoms:

Curs: Data:

3 Creus que l'autor fa bé de denunciar aquests fets o creus que la literatura no ha d'immiscir-s'hi, sinó solament encarregar-se d'entretenir el lector?

4 Després del judici, què li passa a l'Oliver?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL VI

L'aposta

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 El jueu Fagin i el senyor Sikes són informats de la captura de l'Oliver. A qui envien a la comissaria per esbrinar on són?

2 Al cap d'un temps, què li encarrega, el senyor Brownlow, a l'Oliver? Què li passa a l'Oliver?

3 En aquest capítol pot estudiar-se una vella teoria sobre el comportament humà: l'home és bo per naturalesa, però la societat el corromp. Què n'opines? Justifica la teva resposta amb exemples del text sobre els personatges.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL VI

L'aposta

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 4** També podem observar una tècnica literària molt pròpia de la novel·la moderna, el contrapunt, que consisteix a explicar el que passa en diversos llocs alhora. Posa exemples del text en què es faci servir aquesta tècnica.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL VII

El passat que torna

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Continuem completant el retrat de l'Oliver. Quins dos trets aparentment contradictoris veiem aquí?

2 Quin és el comportament de la Nancy en aquest episodi? Què l'ha fet canviar d'actitud?

3 Ara, fixa't en un altre personatge important, el senyor Bumble. Ja tenim prou dades tant físiques com psíquiques per compondre el seu retrat. Quines característiques destaca l'autor en ell?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL VII

El passat que torna

Nom i cognoms:

Curs: Data:

4 Com s'assabenta el senyor Bumble que l'Oliver Twist continua viu?

5 Els diaris eren una bona font d'informació. Busca a Internet informació sobre l'aparició d'aquestes publicacions i la seva difusió a Anglaterra al segle XIX.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL VIII

El cop

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 On reclutava en Fagin els seus pillastres?

2 Per què en Fagin prefereix l'Oliver?

3 Descriu la ciutat de Londres segons el que has llegit fins ara.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL IX

La caritat ben entesa

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 L'escena d'amor entre el senyor Bumble i la senyora Corney és molt còmica, però alhora molt tràgica pel tema del qual parlen. Quins trets els caracteritzen?

2 A quines «normes» es refereix el senyor Bumble?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL IX

La caritat ben entesa

Nom i cognoms:

Curs: Data:

3 Quin secret explica la vella Sally a la senyora Corney?

4 Les novel·les per entregues acostumaven a acabar cada capítol amb una situació de gran intensitat o clímax, que deixava intrigat el lector, però que no es resolia fins a l'entrega següent. Els capítols d'aquesta edició no coincideixen amb les entregues que va publicar el diari al segle XIX. Quin et sembla que seria el moment culminant d'aquest capítol?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL X

Una nova llar per a l'Oliver

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Què li passa a l'Oliver en aquest capítol?

2 Ja saps que Bow Street era el carrer on hi havia la central de policia de Londres. Busca a Internet informació sobre qui eren els Bow Street Runners i escriu un resum d'unes deu o dotze línies.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XI

L'home de la capa

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Tenint en compte les dades que t'ofereix l'obra, explica quins passatemps tenia la gent al segle XIX. Eren gaire diferents dels que tenim ara? Justifica la teva resposta.

2 L'Oliver viu feliçment al costat de la senyoreta Rose i la seva tia. Però un dia aquesta felicitat s'altera. Com és la trobada de l'Oliver i l'home de la capa?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XI

L'home de la capa

Nom i cognoms:

Curs: Data:

3 En aquest capítol se'ns parla de les postes. Explica què eren i com funcionaven.

4 A qui més creu veure l'Oliver?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XII

Un amor impossible

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Resumeix aquest capítol: el problema que es planteja i els diferents punts de vista dels personatges.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XIII

La papereta d'empenyament

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Què pretenia en Monks del senyor i de la senyora Bumble?

2 Descriu en tres línies l'actitud de cada un dels personatges que han participat en l'entrevista.

La senyora Bumble:

En Monks:

El senyor Bumble:

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XIV

Una estranya entrevista

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Per què en Monks va a veure en Fagin?

2 Qui és realment en Monks? Amb quins adjectius el descriuries? Què vol l'Oliver?

3 Com s'assabenta la Nancy de tota aquesta història? Què fa quan se n'assabenta?

4 Com reacciona la Rose davant d'aquesta informació?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XV

El retrobament de dos amics

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Per què volia l'Oliver veure el senyor Brownlow?

2 Explica quines persones es reuneixen per organitzar el pla que els permeti investigar l'origen de l'Oliver i què volen fer.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XVI

Promesa complerta

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Quan en Charles Bates informa en Fagin que en Jack Dawkins ha estat capturat per la policia i que el deportaran per sempre, exclama: «[...] contractarem el millor perruques [...].» Què significa el mot «perruques» en aquesta frase? Per què creus que el fa servir?

2 Amb qui es reuneix la Nancy al pont de Londres?

3 Al final del capítol, la Nancy fa una premonició. Quina? Per què creus que està convençuda de la seva afirmació?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XVI Promesa complerta
Nom i cognoms:
Curs: Data:

4 Busca informació sobre el *Calendari de Newgate* i completa la que hi ha a peu de pàgina.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XVII

Conseqüències fatals

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Per què en Sikes assassina la Nancy?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XVIII
El Clot de la bogeria

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Resumeix breument què li passa a en Sikes.

2 La burgesia anglesa del segle XIX era molt puritana en la seva educació i en els seus costums, però curiosament creia també en les ciències ocultes. Quin element sobrenatural hi ha en aquest capítol?

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XVIII

El Clot de la bogeria

Nom i cognoms:

Curs: Data:

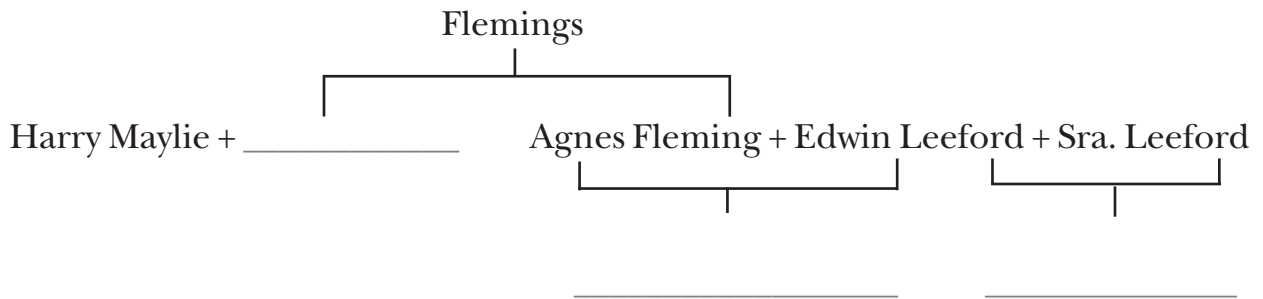
- 3** En la seva fugida pel camp, en Sikes ajuda a apagar un incendi en un poble. Busca informació i explica quins eren els instruments que s'utilitzaven abans per fer aquesta tasca.

- 4** L'illa de Jacob era un lloc molt conegut a Londres en l'època de Dickens. Busca'n informació i escriu un text d'unes vuit línies.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XIX
L'Oliver descobreix els seus orígens

Nom i cognoms:
Curs: Data:

1 Per fi l'Oliver pot conèixer qui van ser els seus progenitors i, a més, es troba amb una tia inesperada. Elabora el seu arbre genealògic.

2 Què ha après l'Oliver al llarg de la seva vida?

3 A partir de les dades que apareixen en el llibre, dedueix l'edat de l'Oliver i els anys transcorreguts en aquests episodis de la seva vida.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XX

El càstig d'en Fagin

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 El jueu Fagin és jutjat per tots els seus delictes. Quin és el veredicte?

2 Com reacciona en Fagin davant del final que l'espera?

3 La posició aconseguida per l'Oliver és fruit de la seva lluita per «progressar» en la vida o és fruit de la casualitat? Et sembla versemblant això? Per què ho fa, doncs, Dickens?

4 Hem arribat al final de l'obra. Quina és la seva estructura? Assenyala els capítols que formen part de la introducció, el desenvolupament i el desenllaç.

DURANT LA LECTURA: CAPÍTOL XX

El càstig d'en Fagin

Nombre i cognoms:

Curs: Data:

5 Quin és el moment culminant de l'argument?

DURANT LA LECTURA: ÚLTIM CAPÍTOL: Desenllaç

Nom i cognoms:

Curs: Data:

- 1** Elabora un còmic sobre l'episodi que més t'hagi agradat. Podeu fer-lo a classe en grup: uns poden fer els dibuixos i els altres poden escriure el text.
- 2** Després de veure alguna de les pel·lícules que s'han fet sobre aquesta obra, assenjala les semblances i les diferències entre el llibre i la pel·lícula i els avantatges i els inconvenients de cada un. Quin prefereixes? Per què?

Nom i cognoms:
Curs: Data:

3 *Oliver Twist* permet organitzar, com a conclusió, un col·loqui sobre algun d'aquests temes. Amb ajuda del professor, trieu-ne un i feu un debat a classe:

- L'explotació laboral dels nens al món.
- Els drets dels infants.
- Els maltractaments als nens.
- La família i l'escola en l'educació d'un nen.
- La violència de gènere.
- L'educació en valors avui dia.
- Les virtuts i els defectes dels homes. Models de comportament en la nostra societat.
- El paper de les ONG al món.

Activitats
Després de la lectura

DESPRÉS DE LA LECTURA

Nom i cognoms:

Curs: Data:

1 Quina professió penses que podria exercir l'Oliver quan sigui gran? Per què?

2 Tenint en compte la intencionalitat amb què Charles Dickens va escriure aquesta obra, creus que la literatura ens ajuda a conèixer i a comprendre més bé el món que descriu l'autor o que és millor llegir un llibre d'història o una biografia real?

DESPRÉS DE LA LECTURA

Nom i cognoms:
Curs: Data:

3 T'hauria agradat viure a la ciutat i entre la gent que retrata Dickens? Justifica la teva resposta. Difereix gaire aquesta ciutat de la que vas descriure abans de llegir el llibre?

4 Quan hem acabat de llegir un llibre, n'hem de fer una valoració. T'ha agradat? Què t'ha agradat més? Què t'ha agradat menys? El recomanaries a un amic? Per què?

Solucions i suggeriments per resoldre
les **activitats** per a la lectura
d' Oliver Twist
Charles Dickens

ABANS DE LA LECTURA: PREGUNTES GENERALS

- 1 Coneixes aquesta obra? Si l'has llegida, resumeix-ne l'argument. Si no ho has fet, de què t'imagines que tracta?**

Resposta lliure.

- 2 *Oliver Twist* és una novel·la. Recordes quines són les característiques d'aquest gènere literari? Es tracta, a més, d'una novel·la realista. Saps què vol dir això?**

La novel·la és la composició literària en prosa més característica del gènere narratiu o èpic. Acostuma a tenir una extensió llarga, atesa la complexitat del món que crea. *Oliver Twist* està escrita en tercera persona i en passat. En el cas de la novel·la realista, el mateix nom indica que l'autor s'ha inspirat en la realitat, cosa que no vol dir que els personatges siguin reals ni que els fets siguin vertaders.

- 3 De les obres literàries que has llegit fins ara, anomena les que recordis que reflecteixen la realitat i les que siguin fantàstiques. Quin tipus d'obres prefereixes? Per què?**

Resposta lliure.

- 4 Penses que els nens del segle XIX vivien de manera molt diferent de com ho fem avui? Justifica la teva resposta.**

Resposta lliure.

- 5 Busca informació sobre com eren les ciutats al segle XIX i descriu-les.**

Resposta lliure.

DURANT LA LECTURA

CAPÍTOL I: Del naixement i la infància de l'Oliver Twist

- 1 Resumeix el relat del naixement de l'Oliver Twist.**

Resposta lliure.

- 2 Com transcorre la vida dels nens a la granja maternal de la senyora Mann? Quina és la crítica de Dickens?**

Quan són uns bebès, els nens es passen el dia bramant i arrossegant-se per terra, i ningú no en té cura.

Quan són més grans, juguen amb els companys, sense control de ningú.

No es diu que assisteixin a classe, ni tan sols per aprendre a llegir i escriure.

Passen gana, fred, reben maltractaments físics i no gaudeixen d'unes condicions higièniques mínimes.

Les malalties lleus es curaven amb ginebra, com a remei casolà.

Els nens patien accidents domèstics, sobretot cremades, perquè les cuidadores no els vigilaven prou. Només es preocupaven de rentar-los i vestir-los quan venien a fer una inspecció.

En resum, la crítica de Dickens és dura contra l'abandó dels nens i contra la corrupció dels funcionaris de les institucions públiques, per la seva falta d'humanitat envers els pobres orfes.

3 A l'inici del llibre ja veiem, juntament amb la crítica social per part de l'autor, un altre dels seus trets característics: la ironia, és a dir, la burla dissimulada. Busca'n exemples i intenta justificar per què i per a què la fa servir.

Alguns exemples són els següents:

- La senyora Mann volia governar la granja amb la norma de l'amo que va voler acostumar el seu cavall a no menjar i, com ja sabem, el cavall es va morir quan ja s'hi havia acostumat.
- L'exclamació del senyor Bumble: *Que humana que és, senyora Mann! Una mare!*
- El comentari de l'autor: *L'Oliver no parava de plorar, i si hagués sabut que era un orfe abandonat a les mans de la caritat municipal, hauria plorat encara més fort.*

No calen més exemples. Amb aquests queden perfectament definits tant el funcionament de les institucions benèfiques com els funcionaris que les regentaven. Amb la ironia, l'autor afirma tot el contrari; amb això es pretén alertar el lector que està fent una crítica i vol que se n'adoni.

4 El nom de l'Oliver Twist és simbòlic. Busca en un diccionari d'anglès aquestes paraules i intenta establir un significat que s'adigui amb el personatge.

Olive en anglès té dos significats: «oliva» (el fruit) i «olivera» (l'arbre).

Twist significa «tòrcer, entortolligar, cargolar-se». De fet, és el nom d'un ball, molt popular en els anys seixanta del segle XX, en el qual es feien moltes voltes i el ballador es retorcia bastant.

El nom pot fer referència a l'arbre, és a dir, el nen, i al tronc i a les branques retorçades, és a dir, les voltes que donarà al llarg de la seva vida.

CAPÍTOL II: L'Oliver en demana més

1 Quins trets del caràcter de l'Oliver podem destacar fins ara?

El tret principal del seu caràcter és la innocència. Els companys fa més temps que són a l'hospici i són més murrís; però l'Oliver creu sincerament en la justícia i això el fa actuar sense por.

Es diu també que té un caràcter fort, però més aviat sembla tímid, tendre i indefens. Per això accepta el càstig que li imposen amb humilitat i resignació, mai no es queixa ni es rebel·la, sinó que suplica i plora per commoure els que l'envolten.

I és estranyament refinat i cortès per ser un nen d'hospici, sense educació.

2 El menjar era una vertadera obsessió per als pobres de l'hospici. Qui passa gana a l'hospici i qui no en passa?

Hi ha una clara diferència entre els interns, sotmesos a un *reglament* dietètic, i els membres de la junta directiva, *homes grassos*, de cara rodona i vermella, el cuiner, l'encarregada o el vigilant. Aquests estan ben alimentats i fins i tot prenen alguna copeta.

3 Què li passa a l'Oliver al menjador?

Després de tres mesos de passar gana, els nois fan a la sort a qui toca anar a demanar més menjar. I toca a l'Oliver, que, innocent una vegada més, no dubta a complir la missió i s'acosta al cuiner. Davant de la seva insistent petició —la frase «en vull una mica més» és el motiu principal de l'obra que determina tots els esdeveniments posteriors—, el cuiner li dóna un cop al cap i el porta davant del vigilant, el senyor Bumble, que comunica el fet a la Junta. L'Oliver és tancat, i l'endemà al matí es penja un cartell oferint cinc lliures a aquell que vulgui agafar l'Oliver com a aprenent.

CAPÍTOL III: La primera feina de l'Oliver

1 Busca en el diccionari la paraula *escura-xemeneies* i explica en què consistia escurar una xemeneia.

Escurar consisteix a treure el sutge o pols negra que s'enganxa a les parets interiors de les xemeneies, produït per la combustió del carbó o de la fusta. Per escurar una xemeneia calia introduir-s'hi i arrencar el sutge.

2 Per què es diu que era un ofici perillós per als nens? Quin altre ofici es proposa per a l'Oliver?

Era perillós perquè el fum desprèn anhídrid carbònic, que és un gas tòxic que produeix asfíxia. És el mateix que passa amb els brasers.

L'altre ofici que la junta proposa per a l'Oliver és el de grumet de vaixell. Els grumets eren nens que s'enfilaven al pal major del vaixell i avisaven del que es veia a la llunyania: terra, vaixells enemics, etc.

3 Què es diu dels patrons? Com eren?

Els dos patrons eren malvats: l'*escura-xemeneies* feia baixar els nens que es quedaven adormits, és a dir, mig inconscients, cremant un grapat de palla perquè les espurnes de les flames els arribessin als peus; el capità del vaixell ensenyava els grumets a cops de fuet. Cal suposar, per tant, que tots els patrons eren dolents, amb la qual cosa la visió del treball infantil que ens dóna Dickens és la d'un veritable càstig per als nens. Aquest plantejament suposa una severa crítica per part de l'autor contra aquesta situació en el seu temps.

4 Dickens denuncia una de les realitats socials més terribles en la seva època i, malauradament, encara vigent en molts països: el treball infantil. Què opines sobre aquest tema?

Resposta lliure. Com a suggeriment, oferim les dades següents:

En efecte, les condicions del treball infantil en l'època victoriana eren deplorables: d'una banda, les fàbriques, els tallers o els llocs on treballaven els nens eren perillosos i inhòspits, per això els accidents eren freqüents —cremades, intoxicacions, mutilacions o morts—; de l'altra, els horaris eren excessius —fins a setze hores—, per guanyar sous insignificants.

El treball infantil representava el 25 % de l'activitat laboral de la nació. El 1844, una llei (*act* en anglès) va prohibir que els nens entre nou i tretze anys treballessin més de sis hores i mitja al dia i les dones i els joves de tretze a divuit anys, no més de dotze hores diàries. El 1870 es va promulgar una Llei d'educació (*Act Education*) per la qual es va prohibir totalment el treball infantil.

Suggerim buscar informació sobre els drets dels infants, la convenció dels quals es va signar el 20 de novembre de 1989, o sobre la validesa de celebrar el Dia Universal de la Infància, el mateix dia, o el Dia Mundial contra el Treball Infantil, el 12 de juny. També pot ser molt instructiu organitzar un col·loqui sobre aquests temes a classe i parlar del paper que desenvolupen determinades ONG, com Save the Children i altres, en la societat actual.

Amb tot, si es tenen en compte les dades que dona UNICEF, les xifres són esgarri-foses. Els anys 2010 i 2011, treballaven a tot el món més de 215 milions de nens, i l'Amèrica Llatina, Àsia i Àfrica són els llocs on menys es compleixen les normes internacionals. La feina a les mines, en tallers tercermundistes, en el món de la construcció, al camp, etc. comporta l'abandonament escolar, perquè els nens han d'ajudar les seves famílies, generalment nombroses o separades. El resultat és un total de 77 milions de nens sense escolaritzar.

Finalment, les diferents ONG també consideren una explotació laboral la prostitució i la pornografia infantil, en què estan implicats 2 milions de nens.

Quant als nens abandonats, assoleixen la xifra de 100 milions.

Avui dia encara hi ha molt a fer en aquest camp.

El col·loqui que proposem pot servir per conscienciar els alumnes, molts dels quals viuen envoltats de grans comoditats, de les precarietats de molts nens d'arreu del món.

5 L'Oliver, igual que altres personatges de contes, és un nen orfe. «És que sóc molt petit i ningú no m'estima i..., i..., estic tan..., tan sol, senyor», diu l'Oliver al senyor Bumble. Recordes algun personatge orfe o abandonat?

Resposta lliure. Exemples: en Pinotxo, en Hansel i la Gretel, la Ventafocs, l'aneguet lleig, en Polzet, la Blancaneu...

Tot el que hem llegit fins ara, efectivament, ens recorda molts els contes tradicionals. Alguns dels elements similars que hi trobem són aquests: el protagonista acostuma a ser un nen abandonat en un hospici o un orfe adoptat per unes ma-

les persones que el maltracten; per tant, està sol i sense amor. El posen a treballar sota les ordres d'un amo que l'explota. En un món cruel i sense pietat, ell haurà de tirar endavant com pugui i s'haurà d'enfrontar a malvats, però també trobarà, sortosament, benefactors que l'ajudaran. Finalment, triomfarà.

Un altre tipus de literatura que ens recorda molt és la novel·la picaresca —per exemple, el *Lazarillo de Tormes*—, que era una de les lectures favorites de Charles Dickens.

6 En aquest capítol assistim a un dels episodis transcendentals en la vida de l'Oliver. Què li passa amb en Noah Claypole?

En Noah Claypole no pot evitar l'enveja que sent vers l'Oliver i no para de fer-lo enfadar estirant-li els cabells i retorçant-li les orelles. Però com que veu que res d'això no el fa plorar, decideix atacar-lo amb qüestions personals i comença a malparlar de la mare de l'Oliver, a la qual qualifica de «donota». L'Oliver, davant dels seus cruels comentaris, tira en Noah a terra i li propina un fort cop de puny.

7 L'actitud d'en Noah Claypole és un cas d'«assetjament físic i psicològic». L'Oliver reacciona de forma violenta. Analitza la situació i reflexiona. Creus que l'Oliver actua correctament davant de l'agressió que pateix o consideres que hauria d'haver actuat d'una altra manera? Què hauries fet tu en el seu lloc?

Resposta lliure. Recomanem parlar sobre el tema de l'assetjament escolar, que, sens dubte, s'esdevé entre alumnes o, encara pitjor, entre alumnes i professors, dins de les famílies i, en general, entre individus dels diferents grups socials.

L'assetjament com a concepte jurídic es va incloure en el Dret civil el 1998.

8 Davant d'aquest fet, el senyor Bumble s'adreça a la senyora Sowerberry. Localitza les seves paraules en la pàgina 37 i torna-les a llegir. Què volen dir? Hi estàs d'acord?

Volen dir que quan als pobres se'ls alimenta bé comencen a pensar i a tenir inquietuds intel·lectuals. Per tant, per evitar que es plantegin problemes —per exemple, la injustícia social, que pot portar-los a exigir reformes socials—, és millor alimentar-los malament, així no tindran altres coses en les quals puguin pensar.

Resposta lliure.

9 A més del menjar, la malaltia i la mort són dos temes molt presents en l'obra de Dickens i que responien a la realitat social d'aquella època. Busca a Internet informació sobre les malalties més comunes del segle XIX a Europa, el tifus, el xarampió i el còlera, i explica en què consistien.

Malgrat que la medicina havia progressat notablement en l'època, des que el metge anglès Edward Jenner havia descobert la vacuna de la verola el 1796, la majoria de les malalties continuaven causant estralls a Europa. A finals del segle XIX el biòleg i químic francès Louis Pasteur va portar a bon port els experiments de Jenner sobre la verola i, basant-se en els seus estudis sobre els bacteris, va poder obrir la porta a l'eradicació de múltiples malalties, com la ràbia, el còlera, el tifus, el tètanus, la diftèria. I ja al segle XX va continuar la lluita contra la tuberculosi, la pòlio, el xarampió, la grip, etc.

En l'obra es parla del tifus, del còlera i del xarampió, que agafaven els més pobres. Això era degut, fonamentalment, al fet que les condicions higièniques i sanitàries eren molt dolentes. La contaminació causada per les deixalles de les fàbriques i de les mines convertia les àrees industrialitzades en focus de malalties. A més, la falta d'higiene va originar greus epidèmies. El còlera es produïa pel consum d'aigües contaminades per detritus fecals principalment, ja que no hi havia clavegueres (només hi havia latrines públiques als barris residencials) i els excrements i les restes d'aliments es llençaven des de les finestres, amb la qual cosa es formava una reguera infesta de fang pudent al centre dels carrers, que desembocava al riu, l'aigua del qual es feia servir per a tot: beure, cuinar, rentar-se, etc. Qualsevol epidèmia es podia convertir en una vertadera «plaga» o «pesta». Sabem que el 1858 n'hi va haver una de còlera —*the great stink*, en anglès—, que va fer que les autoritats es plantegessin la necessitat de construir el clavegueram de la ciutat, que no es va acabar fins al 1875. Això, juntament amb la inhalació de productes tòxics industrials, la mala qualitat dels habitatges, la falta de ventilació a les cases, l'amuntegament, etc., va fer que la mort es veiés com un hoste natural en les famílies, ja que en totes hi havia algun ésser estimat mort —pare, mare, fills, germans.

D'altra banda, seria interessant comentar la situació de la sanitat actualment, sobretot pel que fa als nens. L'ONG Save the Children dóna tota una sèrie de dades referents a l'any 2011: 40 milions de nens a tot el món no tenen accés a la sanitat, és a dir, un 23 % de la infància del planeta, i cada dia moren 22.000 criatures per falta de medicines, sobretot, vacunes. A partir d'aquestes dades, es pot començar un debat.

CAPÍTOL IV: Londres, en cerca d'una nova vida

1 L'Oliver decideix buscar una nova vida a la ciutat de Londres. L'enfrontament entre el camp i la ciutat és un vell tema de discussió tant en la conversa quotidiana com en la història de la literatura. On prefereixes viure tu? Per què?

Resposta lliure.

2 L'Oliver emprèn el seu camí amb un penic a la butxaca. El penic és una de les monedes del sistema monetari britànic. Busca informació sobre les monedes britàniques actuals i el seu valor. Són les mateixes que les de l'època de Charles Dickens, és a dir, la segona meitat del segle XIX?

Avui dia, la moneda britànica és la lliura esterlina (1 GBP = 1 Great Britain Pound) i equival, aproximadament, a 1,25 euros. La lliura es divideix en 100 penics. La lliura ja existia a l'edat mitjana i va prendre el seu nom del pes que tenia, és a dir, 400 grams. Al principi era de plata, però al segle XVIII va passar a ser d'or, fins després de la Primera Guerra Mundial, que es va fer amb un aliatge de plata i coure.

La lliura existia, per tant, en l'època de la reina Victòria, però el seu valor no era el mateix d'avui. D'altra banda, en el text de Dickens també s'anomenen altres monedes:

- Guinea: equivalia a 1 lliura. Era d'or i es deia així per la procedència de l'or d'aquell país.
- Sobirà: equivalia a una lliura i era d'or.
- Xíling: el seu valor era d'1/20 de la lliura. Era de plata.
- Penic: el seu valor era d'1/12 del xíling, és a dir, 1 xíling valia 12 penics. Era de coure.
- Corona: equivalia a 5 xílings o 60 penics. Era de plata. Va començar a encunyar-se el 1526, i al principi era d'or.
- Lliura: equivalia a 20 xílings. En l'època de la reina Victòria era d'or.

Què es podia comprar amb això? Pel que diu Charles Dickens en *Oliver Twist*, la subvenció que donava el municipi o la parròquia per a la manutenció de cada nen era de 7,5 penics diaris, i era suficient. En el capítol IV, l'Oliver compra un panet per 1 penic, i per 1 xíling i mig penic l'Oliver i en Jack Dawkins mengen pa, pernil i una cervesa en una taverna. El mateix Dickens, de nen, va treballar en una fàbrica de betum 10 hores diàries per 6 xílings setmanals.

3 Després de caminar durant una setmana, l'Oliver, famolenc i cansat, decideix seure al llindar d'una casa. Amb qui es troba aleshores?

Es troba amb en Jack Dawkins, un noi vestit d'una manera estrofolària i al qual els seus col·legues coneixen com l'*Arter Rufià*. Aquest convenç l'Oliver perquè se'n vagi amb ell. Abans s'atura en una botiga i en una taverna per menjar i beure.

4 A més de l'Arter Rufià, en aquest capítol apareix el gran antagonista de l'obra, el jueu Fagin. Fixa't en el seu aspecte. Com el descriu el narrador? Et recorda algú?

Aquesta primera descripció del jueu s'ha convertit en tòpica: habitació ennegrida pel fum i la brutícia, i gairebé a les fosques; al fons, el foc, i al davant un vell arrugat d'aspecte maligne, amb els cabells rogencs embullats i unes tenalles a la mà. Es tracta d'una vertadera estampa de Satanàs.

5 Qui és en Fagin? A què es dedica? Quins trets es destaquen de la seva personalitat?

Sabem el seu nom, Fagin, i que és jueu, apel·latiu que l'acompanyarà sempre. Sembla que Charles Dickens es va basar en una persona real per crear-lo, el jueu Ikey Salomón, un *kidsman* o reclutador de nois, als quals mantenia a casa seva i ensinistrava perquè robessin per a ell. En la literatura castellana hi ha un personatge similar creat per Cervantes, el Monipodio de *Rinconete y Cortadillo*, obra que probablement havia llegit l'escriptor anglès.

Els trets que caracteritzen en Fagin són, en primer lloc, l'**avarícia**: l'episodi del cofre amb les joies és molt significatiu; després, la **crueltat** vers els nens, als quals maltracta tant de forma física com psicològica, amb amenaces. És, a més, **intel·ligent, maquinador, pervers i insensible**, ja que se serveix dels pispes als quals suposadament protegeix mentre treu un profit d'ells i als quals abandona sense pietat quan la policia els agafa. A més, s'alegra que els pengin, ja que així no el delataran.

Finalment, l'educació que dóna als seus deixebles deixa molt a desitjar: els fa lladres i els inicia també en l'alcohol, el tabac i la prostitució, ja que també «protegeix» les noies.

Sens dubte, Dickens va crear un personatge que es convertiria en prototip de la maldat. Això va provocar la protesta de la comunitat jueva de Londres, que era bastant influent. Ell va intentar negar el seu antisemitisme eliminant la majoria dels apel·latius de jueu en les següents edicions del seu llibre i creant un jueu bo en un altre dels seus llibres, *Our mutual friend* (1864-65). A més, va catalogar les persecucions jueves de cruels i injustificables. Realment, Dickens no tenia prejudicis contra els jueus. No obstant això, aquest no seria l'únic jueu depravat que apareixeria en els seus llibres. Poc després va crear el vell Scrooge en *Una cançó nadalenca*, el qual va arribar a ser l'estereotip de l'avarícia, fins al punt que el seu nom propi serveix per designar aquest tipus d'individus i així es recull en els diccionaris d'anglès. El mal ja estava fet.

6 El llenguatge que fa servir en Jack Dawkins es pot considerar una mostra del registre col·loquial i de l'argot. Assenyala alguns dels seus trets i posa'n exemples.

El registre col·loquial és el que es fa servir habitualment en una conversa quotidiana, amb la gent amb qui es té confiança, per això alguns dels trets són l'**espontaneïtat** i la **naturalitat**, ja que l'emissor parla sense pensar en la correcció gramatical, i també la **lleugeresa** i l'**economia**. Podem enumerar, però, més trets propis d'aquest registre:

- Ús de diminutius afectius o sobrenoms: *amigueta*, en Jack, *l'Arter Rufià*.
- Ús de mots crossa, és a dir, paraules que es repeteixen o s'intercalen en el discurs: *tio*, *caram*, *eh?*...
- Ús d'enunciats curts i directes: *Però, vinga, que has de manducar alguna cosa. Jo també estic una mica encarcerat... Només tinc un xiling i mig penic, però ens apanyarem. Mou les cames. Vinga!*
- Ús d'oracions imperatives, interrogatives i exclamatives: *Hola, col·lega! Quin problema tens, eh?*; *Set dies caminant!*; *Punyeta, que verd que estàs encara!*; *Véns amb mi.*
- Ús de frases juxtaposades i coordinades: *Set dies caminant! I això per què? Per culpa d'algun corb al qual vols despistar?*
- Ús de frases fetes, metàfores populars i hipèrboles: *manducar* (menjar); *estar verd* (encara no estar fet del tot).

L'Oliver i en Fagin, per exemple, fan servir un registre estàndard. El registre culte no l'utilitza ningú en aquesta obra. I el registre vulgar, caracteritzat per incorreccions gramaticals, és el que utilitzen el senyor Bumble (*porròquia* per parròquia) i els lladres (*pues*, *deixi-me anar*, *té que*, *lo*, etc.).

En l'obra també hi ha alguns exemples de l'argot de la xusma: *corb* per jutge o *bòfia* per policia, per exemple.

7 Una vegada al cau d'en Fagin, què descobreix l'Oliver un matí?

L'Oliver descobreix el jueu Fagin amb un cofre ple de joies, rellotges, anells, collarets... En Fagin, en veure's descobert, amenaça amb un ganivet l'Oliver, però aquest li diu que no ha vist res.

8 En aquest capítol també apareix la Nancy, el personatge femení preferit per Charles Dickens en aquesta obra. Com és el seu aspecte?

Es diu que va bruta i amb els cabells deixats anar. Sembla sana i forta, desimbolta i simpàtica.

9 A què es dedica la Nancy? Quina pista ens dóna aquest capítol?

La Nancy és una altra víctima de les circumstàncies: té disset anys i va ser una nena abandonada, recollida i educada per en Fagin per fer de prostituta. No es diu clarament, però ho podem veure quan va amb la Bet a buscar els joves lladres i se'n van amb ells. El seu aspecte —els cabells deixats anar i els vestits poc polits— ho revela.

En una època puritana, no es podia parlar de sexe en una novel·la, i les prostitutes —*fallen women*— havien de morir al final per redimir-se. Com a anècdota, pensem que la reina Victòria va ordenar posar faldilles a les potes dels pianos —*leg* en anglès significa «pota» i «cama»— per evitar les distraccions morboses dels homes.

CAPÍTOL V: Una experiència cara

1 Què li passa a l'Oliver amb els seus dos companys durant el seu «primer dia de feina»? Resumeix el fet.

Durant la seva primera sortida l'Oliver descobreix a què es dediquen exactament els seus companys: a robar. En aquest moment, entén la procedència de les joies que té el jueu Fagin. En aquesta ocasió, roben un ancià, el senyor Brownlow. Però els lladres s'escapen i acusen l'Oliver, que immediatament és arrestat i portat a la comissaria.

2 Dickens fa aquí una dura crítica, no exempta d'ironia, contra els mètodes de la policia i el sistema de justícia anglès de la seva època. Analitza l'episodi i assenyala el que et sembla malament.

Resposta lliure. Com a suggeriment proposem els aspectes següents que poden semblar malament:

- La forma ofensiva amb què l'Oliver és detingut pel policia, sense saber encara si és un lladre o no ho és.
- Els insults que li adrecen, donant per suposat que ho és.
- L'atabalament del jutge, que, per tancar aviat el cas, confon el senyor Brownlow, el demandant, amb l'acusat.

– El desenvolupament del judici ràpid, que acaba en una greu condemna al reu, l'Oliver Twist, sense donar-li l'oportunitat de defensar-se ni sense escoltar cap testimoni.

– La sentència cruel, sense ni tan sols haver investigat els fets.

El jutge Fang queda perfectament caracteritzat a través del seu propi nom, que en anglès significa «ullal». El personatge està basat, com en el cas d'en Fagin o del mateix Oliver, en un magistrat real anomenat Laing, i sabem que l'impacte que va causar l'aparició d'aquest capítol o entrega sobre l'opinió pública va ser tan gran que, al cap de pocs dies, el jutge Laing va ser destituït del seu càrrec.

Més tard, en el capítol X, Dickens completarà la seva crítica vers els mètodes policials introduint dos detectius una mica fanfarrons, però en el fons plens de simplicitat i imperícia.

Per tot això, la policia es va queixar de la manera com els tractava Dickens.

3 Creus que l'autor fa bé de denunciar aquests fets o creus que la literatura no ha d'immiscir-s'hi, sinó solament encarregar-se d'entretenir el lector?

Resposta lliure. El fet de plantejar-se si l'objectiu de la literatura ha de ser el compromís o l'evasió és una vella polèmica que ha fet canviar les modes, els gustos i els moviments literaris al llarg de la història de la literatura.

4 Després del judici, què li passa a l'Oliver?

El senyor Brownlow, compadit per la feblesa de l'Oliver i furiós pel comportament del jutge, decideix emportar-se el noi a casa seva per cuidar-lo.

CAPÍTOL VI: L'aposta

1 El jueu Fagin i el senyor Sikes són informats de la captura de l'Oliver. A qui envien a la comissaria per esbrinar on són?

Envien la Nancy, que en arribar a la comissaria es fa passar per la germana de l'Oliver i així esbrina que l'Oliver ha estat recollit per un senyor de Pentonville.

2 Al cap d'un temps, què li encarrega, el senyor Brownlow, a l'Oliver? Què li passa a l'Oliver?

Com a prova que confia en ell, el senyor Brownlow li encarrega que retorni uns llibres i li dona 5 lliures per pagar el que deu. Malauradament, la Nancy el troba i se l'emporta.

3 En aquest capítol pot estudiar-se una vella teoria sobre el comportament humà: l'home és bo per naturalesa, però la societat el corromp. Què n'opines? Justifica la teva resposta amb exemples del text sobre els personatges.

Resposta lliure.

Aquesta pregunta ha estat plantejada per sociòlegs, psicòlegs, juristes, filòsofs i també literats. El senyor Grimwig opina que, pel fet d'haver nascut i crescut en el món en què ho ha fet, l'Oliver no pot ser bo i està enganyant el seu amic, el

senyor Brownlow. Aquest, però, creu el contrari. Al segle XIX es va posar de moda l'estudi experimental dels animals i molts escriptors el van tractar en les seves obres però protagonitzat per persones. Consistia a analitzar si el comportament estava «determinat» per l'herència biològica o pel medi ambient. En la novel·la, podem veure que l'Oliver és un personatge idealitzat i romàntic, al qual el medi no afecta, al contrari del que li passa a en Jack, per exemple.

4 També podem observar una tècnica literària molt pròpia de la novel·la moderna, el contrapunt, que consisteix a explicar el que passa en diversos llocs alhora. Posa exemples del text en què es faci servir aquesta tècnica.

Es narra què passa a la taverna on es troben en Fagin, en Sikes i la Nancy i, alhora, s'explica què passa a la casa del senyor Brownlow i què li passa a l'Oliver al carrer. En aquest cas, dos dels fets confluiran en el moment del rapte de l'Oliver, però no cal que sigui així.

CAPÍTOL VII: El passat que torna

1 Continuem completant el retrat de l'Oliver. Quins dos trets aparentment contradictoris veiem aquí?

És curiós, perquè acabem de veure'l indefens i suplicant davant dels delinqüents i, en un instant de descuit, ha pres una decisió que denota gran valentia i fins i tot temeritat: intenta fugir. Lògicament, es veu impotent davant de tants enemics.

2 Quin és el comportament de la Nancy en aquest episodi? Què l'ha fet canviar d'actitud?

La Nancy és un personatge ambivalent i contradictori. Si, d'una banda, és la que troba l'Oliver i el retorna al jueu, ara, quan veu que el maltractaran, sorgeix en ella un esperit maternal protector, que serà determinant en el desenvolupament dels esdeveniments de l'obra. Què l'ha fet canviar? Potser la innocència i el desemparament de l'Oliver, que possiblement li recorda com era ella a la seva edat, i un desig que no acabi com ella o com els altres pillastres d'en Fagin, que ja no tenen remei.

3 Ara, fixa't en un altre personatge important, el senyor Bumble. Ja tenim prou dades tant físiques com psíquiques per compondre el seu retrat. Quines característiques destaca l'autor en ell?

El senyor Bumble és el vigilant de l'hospici, és a dir, la persona que ha de vigilar que les normes i l'ordre d'aquest establiment públic es compleixin. I el primer que cal destacar en ell és la seva indumentària: el seu vistós uniforme el fa sentir-se com un general. De fet, quan el perdi per un ascens, es considerarà degradat a *simple home*.

Cal fixar-se també en el seu nom propi, tant en la seva forma o significant, en què podem veure una clara al·literació —la seva pronunciació és [bámbel]—, que sona a grandios, pompós, fastuós, com en el seu significat, ja que en anglès *bumblebee* significa «abellot», *bumbling* significa «barroer» i el parònim *bubble* [bá-

bel], «bombolla». En conjunt, el nom sona a «bombolla plena de vanitat, pompositat i orgull», que respon perfectament als trets del caràcter del personatge, fins i tot en la seva manera de parlar. A aquests trets hem d'afegir-hi que és un hipòcrita, un adulator dels superiors, un cruel amb els inferiors i un covard. Dickens el tracta amb gran ironia i menyspreu.

4 Com s'assabenta el senyor Bumble que l'Oliver Twist continua viu?

A través d'un anunci que apareix en el diari que llegeix.

5 Els diaris eren una bona font d'informació. Busca a Internet informació sobre l'aparició d'aquestes publicacions i la seva difusió a Anglaterra al segle XIX.

A finals del segle XVI ja trobem, a les principals ciutats d'Europa, uns fulls informatius setmanals amb les notícies més importants. S'anomenaven *gasetes* pel nom de la moneda amb què es pagaven. Ara bé, la premsa periòdica, tal com la coneixem avui, no apareix fins a finals del segle XVII i inicis del XVIII. A Anglaterra, els diaris es van convertir en defensors dels diferents partits polítics, per la qual cosa l'enfrontament entre aquests mitjans i amb els governs va ser molt més fort que a la resta d'Europa, on els diaris no estaven tan polititzats. D'entre els primers diaris que van sorgir al Regne Unit, els més destacats van ser el *Mercurius Britanicus* i el *Mercurius Politicus*, tots dos de la segona meitat del segle XVII, un dedicat a donar notícies més socials i l'altre, a donar informació política sobre el que es feia a la Cambra dels Comuns. A finals del segle XVII a Londres ja es publicaven divuit diaris, sis dels quals cada dia. A través d'aquests les classes socials urbanes van anar prenent consciència del seu poder. No obstant això, els seus preus eren cars, per la qual cosa les tirades no superaven el miler d'exemplars; amb tot, la gent comuna se les enginyava per llegir-los. Un diari molt popular va ser, entre d'altres, *The Review*, que era setmanal i que incloïa fins i tot entreteniments per a les classes més humils.

El segle XVIII marca l'època d'esplendor del diari, basat en tres puntals: classes urbanes, industrialització i alfabetització. Apareixen a més les rotatives i el paper continu, amb la qual cosa els costos i els preus es van abaratir. La creació de *The Times*, el 1785, i *The Daily Universal Register* va suposar el moment més important de la premsa a Anglaterra; des d'aquest es va difondre la Revolució Industrial. Des dels seus inicis va gaudir d'una excel·lent reputació, i avui dia és un dels millors diaris del món.

CAPÍTOL VIII: El cop

1 On reclutava en Fagin els seus pillastres?

En Bill Sikes diu que al Covent Garden hi havia desenes de nens abandonats, esperant ser reclutats per entrar en alguna banda de delinqüents. En aquella època era una zona marginal de la ciutat; avui dia és una zona situada al centre mateix de Londres.

2 Per què en Fagin prefereix l'Oliver?

En Fagin prefereix l'Oliver perquè la seva *cara de guix*, és a dir, la seva pal·lidesa i la seva finor, no el delatava com a pillat i despistava la policia.

En Jack i en Charley Bates són dues víctimes de la societat. Un acabarà malament i l'altre, bé. El seu exemple pot ser una bona ensenyança per als lectors de Dickens; per això va considerar que era fer un bon *servei a la societat* introduir-los en la seva obra.

3 Descriu la ciutat de Londres segons el que has llegit fins ara.

Resposta lliure.

CAPÍTOL IX: La caritat ben entesa

1 L'escena d'amor entre el senyor Bumble i la senyora Corney és molt còmica, però alhora molt tràgica pel tema del qual parlen. Quins trets els caracteritzen?

El senyor Bumble és:

- *Hipòcrita*: adula la vella encarregada només per interès.
- *Avar*: proposa matrimoni a l'encarregada després d'haver comptat els objectes de plata que té.
- *Corrupte*: roba les ampolles de vi de la infermeria.
- *Fanfarró*: presumeix de ser una persona important, quan no és més que un pagerol que no sap ni parlar.
- *Malvat* amb els nens de l'hospici, als quals pega.

La senyora Corney és:

- *Hipòcrita*: adula el vigilant, igualment per interès.
- *Malvada* amb els interns que té al seu càrrec.
- *Avara*, per això accepta el fatxenda del vigilant.

Després en veurem altres, com la intel·ligència o l'astúcia, enfront de la malaptesa o simplicitat del marit.

No obstant això, quan parlen dels pobres i de les seves necessitats, la seva crueltat es infinita. I el més curiós és que ells són gent del poble també, però davant dels pobres actuen com si els seus orígens fossin més elevats.

2 A quines «normes» es refereix el senyor Bumble?

En la introducció d'aquest llibre es pot llegir el que es diu sobre l'anomenada *Llei de pobres (Poor Law Unions)*, de 1834. Charles Dickens la critica durament en el capítol I d'*Oliver Twist*, perquè va fer que els asils per a pobres es convertissin en llocs indesitjables per als indigents. Gairebé eren una presó, les famílies van ser separades, les llibertats van ser anul·lades i els interns van ser obligats a treballar. De fet, aquests hospicis s'anomenaven en anglès *workhouses* o «cases de treball».

Abans que es dictés aquesta llei, havien estat els municipis o «parròquies» els que havien de fer-se càrrec dels pobres i se subvencionaven mitjançant impostos i almoines, però a partir d'aleshores les parròquies es van unir per crear una espècie de «sindicat per als pobres» del qual depenia cada hospici o casa de treball. Allà hi treballaven els pobres pel menjar i el llit. El seu funcionament va fer que Dickens digués en el capítol I del seu llibre: *A partir d'aquell moment, els pobres podrien triar entre morir de fam de manera gradual dins de la casa o d'una manera ràpida fora d'aquesta*. Dickens va conèixer aquesta llei quan era reporter parlamentari per al *Morning Chronicle*, i la va atacar tant en la seva novel·la com en la premsa. En un dels seus relats, titulat *The uncommercial traveller* («El representant que no venia res») assenyala: *He llegit en les estadístiques que un de cada cinc nens mor durant el primer any de vida i un de cada tres, abans d'arribar als cinc*.

3 Quin secret explica la vella Sally a la senyora Corney?

Que va ser ella qui va atendre una jove que va morir en donar a llum el seu fill. El nen es deia Oliver. La jove, abans de morir, li va encarregar que li guardés un objecte d'or, l'única cosa que tenia, i que el donés al seu fill quan fos gran. Però ella l'hi va robar.

4 Les novel·les per entregues acostumaven a acabar cada capítol amb una situació de gran intensitat o clímax, que deixava intrigat el lector, però que no es resolia fins a l'entrega següent. Els capítols d'aquesta edició no coincideixen amb les entregues que va publicar el diari al segle XIX. Quin et sembla que seria el moment culminant d'aquest capítol?

Indubtablement quan la vella Sally mor, sense que sapiguem què havia robat al cadàver de la mare de l'Oliver.

CAPÍTOL X: Una nova llar per a l'Oliver

1 Què li passa a l'Oliver en aquest capítol?

L'Oliver viu a l'elegant casa de la senyoreta Rose i sota les atencions del doctor Losberne. Allà passarà diverses setmanes fins a recuperar-se de tots els seus mals. L'Oliver els havia explicat la seva història i volia tornar a veure el senyor Brownlow. El capítol acaba un cop més amb la incertesa de si es tornaran a trobar.

2 Ja saps que Bow Street era el carrer on hi havia la central de policia de Londres. Busca a Internet informació sobre qui eren els Bow Street Runners i escriu un resum d'unes deu o dotze línies.

Els Bow Street Runners eren la força pública de Londres des del 1749, en què va ser creada pel magistrat jutge de pau Henry Fielding, fins que el 1829 el secretari d'estat, Sir Robert Peel, els va convertir en el Cos de Policia Metropolitana i va engrandir l'edifici amb altres cases del mateix carrer, més tard conegut com a Scotland Yard. Així va perdurar fins al 2006, en què l'edifici es va convertir en un hotel.

Els Runners del carrer Bow van ser una eficient policia urbana, la primera que va portar uniforme al Regne Unit. La seva creació va suposar la professionalitat

zació de les patrulles de «caçadors de lladres» que actuaven de forma irregular, viatjant per tot el país i cobrant les recompenses que s'oferien pels delinqüents. Els Runners eren pagats pel Govern. Es dedicaven a recórrer a cavall i a vigilar sobretot les zones suburbanes i marginals, que eren plenes d'antres (*gin shops*).

CAPÍTOL XI: L'home de la capa

1 Tenint en compte les dades que t'ofereix l'obra, explica quins passatemps tenia la gent al segle XIX. Eren gaire diferents dels que tenim ara? Justifica la teva resposta.

En el capítol VII en Fagin i els seus deixebles jugaven a cartes. Hi havia dos jocs tradicionals molt populars, el cribbage i el whist, que es jugaven tant a les cases com a les tavernes.

En les famílies burgeses es practicaven dues activitats, la lectura i el piano, que omplien les seves hores lliures, tant de forma individual com en grup.

No es diu res dels balls de saló, del teatre o d'esports com el criquet, al qual els anglesos són molt aficionats.

Avui dia, la televisió, l'ordinador o els aparells electrònics han adquirit una gran importància en la nostra societat.

2 L'Oliver viu feliçment al costat de la senyoreta Rose i la seva tia. Però un dia aquesta felicitat s'altera. Com és la trobada de l'Oliver i l'home de la capa?

L'Oliver havia hagut d'anar al poble per portar una carta al doctor Losberne en la qual se l'avisava que la senyoreta Rose estava malalta. En tornar a casa ensopega amb un home alt embolicat amb una capa que li diu unes estranyes paraules.

3 En aquest capítol se'ns parla de les postes. Explica què eren i com funcionaven.

Eren com les oficines de correus. Aleshores eren simplement posades on s'aturaven les diligències i on les persones que es dedicaven a portar el correu canviaven de cavall. Cada certa distància hi havia una posta i els correus s'anaven alternant amb cavalls descansats per arribar com més aviat millor als seus destins. Un dels més famosos, als Estats Units, va ser el *poney express* del llegendari Bufalo Bill.

4 A qui més creu veure l'Oliver?

El jueu Fagin.

CAPÍTOL XII: Un amor impossible

1 Resumeix aquest capítol: el problema que es planteja i els diferents punts de vista dels personatges.

En Harry Maylie i la Rose s'estimen, però ell pertany a una classe social elevada i influent, i se suposa que vol ser polític, com el seu oncle. Ha de trobar muller

entre la seva classe, per la qual cosa la Rose no és la més adequada, malgrat ser l'afillada de la seva mare. La Rose té una «taca» en el seu passat: ignora qui van ser els seus pares, i això no ho perdona una societat puritana i hipòcrita. El romanticisme d'en Harry i el realisme de la seva mare s'enfronten, i la Rose es mou entre l'amor i el deure, i està disposada a sacrificar la seva felicitat davant dels convencionalismes socials.

Efectivament, en la societat del segle XIX es preferia el matrimoni per amor, però sempre que fos dins del mateix nivell social. Més que l'amor, es buscaven l'afinitat quant a la posició i els gustos i un cercle social comú entre els cònjuges. No era necessari que el matrimoni fos una institució perfecta. No fomentava, això, les relacions extramatrimonials, i no eren conseqüència d'aquestes els fills il·legítims? És el que denuncia Dickens.

Dins d'aquest estatus social, la dona era educada per casar-se i ser mestressa de casa. Aquesta era l'anomenada dona àngel, enfront de la dona fatal, devoradora d'homes, o la dona caiguda, prostituta, que era menyspreada fins i tot per les criades, com veurem en les pàgines següents. L'home també havia de casar-se i formar una família. Els solters no estaven ben vistos.

Les obligacions de l'home i de la dona en el matrimoni també estaven ben separades: l'home havia de treballar fora de casa i guanyar-se el pa per a la família, i la dona havia d'atendre la casa i els fills, ja que les famílies eren majoritàriament nombroses. L'exemple l'havia donat la mateixa reina Victòria, amb nou fills.

Dickens acabarà la seva obra dins d'aquests principis socials, una vegada resolt els obstacles.

CAPÍTOL XIII: La papereta d'empenyorament

1 Què pretenia en Monks del senyor i de la senyora Bumble?

En Monks volia estirar la llengua a la senyora Bumble perquè li expliqués què li havia dit la vella moribunda que havia atès la mare de l'Oliver en el moment de parir. En Monks ofereix a l'astuta senyora Bumble uns diners a canvi de la seva informació.

2 Descriu en tres línies l'actitud de cada un dels personatges que han participat en l'entrevista.

La senyora Bumble:

És astuta i avariciosa, i no es deixa acovardir per les amenaces d'en Monks.

En Monks:

És violent i interessat. Necessita conèixer aquesta informació i farà tot el que estigui a les seves mans per aconseguir-la.

El senyor Bumble:

És covard i astut, però encara és molt més dèbil i maldestre que la seva dona.

CAPÍTOL XIV: Una estranya entrevista

1 Per què en Monks va a veure en Fagin?

Vol parlar amb ell per explicar-li la conversa que ha tingut amb el senyor i la senyora Bumble i comentar-li què ha fet amb la bossa que li han donat.

2 Qui és realment en Monks? Amb quins adjectius el descriuries? Què vol l'Oliver?

Malgrat que en els capítols XI i XIII ja ha aparegut aquest personatge i se'ns han donat algunes dades sobre ell, qui el descriu més bé és la Nancy en aquest capítol, que completa la descripció en el capítol XVI.

Quant al seu aspecte físic, és alt, prim, morè, demacrat, té la cara distorsionada, els llavis moradencs i plens de llagues per les mossegades que es clava quan pateix uns atacs (epilèptics?).

Quant al seu caràcter, és retret, desconfiat, solitari, intrigant, astut, rancorós, violent, venjatiu, malvat, corrupte, sinistre, boig.

En Monks vol fer desaparèixer qualsevol prova d'identitat de l'Oliver, que és el seu germà, i vol robar-li els seus diners i eludir el testament del pare de tots dos. Intenta convèncer en Fagin perquè sigui el seu còmplice en una trampa que vol parar a l'Oliver perquè acabi recorrent totes les presons de la ciutat i al final sigui penjat.

3 Com s'assabenta la Nancy de tota aquesta història? Què fa quan se n'assabenta?

La Nancy acompanya en Fagin a casa seva perquè ha de recollir uns diners. El jueu està esperant en Monks. Quan arriba, la Nancy escolta darrere d'una porta la conversa que mantenen. Així s'assabenta de la història.

Aleshores, a la nit, adorm en Sikes amb làudan i surt de casa. Va a visitar la Rose i li explica el que ha sentit.

4 Com reacciona la Rose davant d'aquesta informació?

La Rose vol ajudar-la i confirmar la informació sobre l'Oliver.

CAPÍTOL XV: El retrobament de dos amics

1 Per què volia l'Oliver veure el senyor Brownlow?

L'Oliver volia aclarir l'assumpte dels llibres. Per això quan va veure el senyor Brownlow va pensar que podria explicar-li realment el que havia passat i tornar a guanyar-se la seva confiança.

2 Explica quines persones es reuneixen per organitzar el pla que els permeti investigar l'origen de l'Oliver i què volen fer.

Es reuneixen la senyora Maylie, la Rose, el senyor Brownlow i el doctor Losberne. Més tard s'hi afegeixen en Harry Maylie i el senyor Grimwig.

Tot el grup pretén descobrir l'origen de l'Oliver i restituir-li la seva herència. També volen portar els canalles davant de la justícia i deixar al marge de tot la Nancy.

CAPÍTOL XVI: Promesa complerta

- 1** Quan en Charles Bates informa en Fagin que en Jack Dawkins ha estat capturat per la policia i que el deportaran per sempre, exclama: «[...] contractarem el millor perruques [...]». Què significa el mot «perruques» en aquesta frase? Per què creus que el fa servir?

En aquesta frase el mot *perruques* significa «advocat». L'autor utilitza el recurs de la metonímia per referir-se a aquest professional perquè el nivell de llengua que usa en Fagin és clarament vulgar, proper a l'argot, característic del seu àmbit marginal. La perruca formava part de la indumentària dels lletrats.

- 2** Amb qui es reuneix la Nancy al pont de Londres?

La Nancy havia acordat entrevistar-se allà amb la senyoreta Rose i el senyor Brownlow per parlar-los del senyor Monks.

- 3** Al final del capítol, la Nancy fa una premonició. Quina? Per què creus que està tan convençuda de la seva afirmació?

La Nancy comenta que acabarà ofegada al riu, com moltes altres noies com ella, que estan soles i no tenen ningú que les plori. Fa aquesta afirmació perquè, malgrat que li ofereixen la possibilitat de fugir de la dura vida que ha tingut fins aleshores, accepta el seu destí, tot i saber que, per tot el que ha hagut de viure, té poques possibilitats de continuar viva gaire temps.

- 4** Busca informació sobre el *Calendari de Newgate* i completa la que hi ha a peu de pàgina.

El *Newgate Calendar* era un llibre que es publicava cada any amb la biografia i les últimes paraules dels malfactors de la presó de Newgate, abans que fossin executats. Aparèixer en el *Calendari* era motiu d'orgull per als delinqüents, perquè els proporcionava fama, però en el fons aquesta falsa fama només amagava la seva tremenda frustració i la seva por davant la pena que rebrien. Les execucions eren una gran festa per al poble, i els venedors ambulants venien lllaminadures mentre duraven.

Dickens llegia, com tothom, aquests pamflets i, sens dubte, va agafar idees per a la seva novel·la, d'aquí que *Oliver Twist* fos considerada com una *Newgate novel*, gènere que va gaudir de molt d'èxit entre 1820 i 1850. En aquestes novel·les, els criminals, carteristes, lladres i prostitutes eren els protagonistes, i les seves vides eren explicades com si es tractessin d'herois. Aquestes novel·les van ser rebutjades pels moralistes, que les titllaven de mals exemples per als bons costums, no solament pel tractament donat als delinqüents, sinó sobretot perquè insensibilitzaven la gent davant de la violència.

CAPÍTOL XVII: Conseqüències fatals

1 Per què en Sikes assassina la Nancy?

En Sikes és, sens dubte, el personatge més macabre del llibre. És violent i brutal amb els seus semblants —en Fagin, la Nancy, l'Oliver i, fins i tot, el seu gos. La vida l'ha tractat d'una forma despietada i ell respon com sap fer-ho, amb ira i crueltat. L'insult i l'amenaça són els seus recursos de domini sobre els més febles. Odia en Fagin i aquest, a ell, ja que tots dos saben moltes coses l'un de l'altre. Té un detall bo, però: quan fereixen l'Oliver, l'atén, fins que es veu perseguit.

La seva mort, com veurem en el capítol següent, és vertaderament teatral: la casa envoltada de gent que mira i crida, com si es tractés d'un cor grec; els nens a dins cridant, ell preparant la soga a la teulada i el pou infernal a sota, esperant-lo, com una gran boca que se l'empassa. Finalment, el seu càstig no és racional ni humà, sinó diví; és una de les escenes més morboses de tota l'obra de Dickens. I també hi ha alguna cosa d'irracional en l'amor que la Nancy li professa, que és una atracció inexplicable i fatal, que ella accepta com una penitència pels errors que ha comès al llarg de la seva vida. La força d'aquesta tragèdia era tal que Dickens la va convertir en una lectura dramatitzada.

En Sikes mata la Nancy perquè descobreix que l'està delatant i que està passant informació als seus nous amics: el senyor Brownlow i la Rose.

CAPÍTOL XVIII: El Clot de la bogeria

1 Resumeix breument què li passa a en Sikes.

Resposta lliure.

2 La burgesia anglesa del segle XIX era molt puritana en la seva educació i en els seus costums, però curiosament creia també en les ciències ocultes. Quin element sobrenatural hi ha en aquest capítol?

En la novel·la són escasses les referències a la religió i a les seves manifestacions, no obstant això, Dickens sí que fa alguna vegada al·lusió a la divinitat; per exemple, quan la Rose es posa malalta, la senyora Maylie s'encomana a Déu, o quan la Nancy veu que morirà, li demana misericòrdia. Però al segle XIX es van posar de moda l'espiritisme i l'ocultisme, que a Dickens també l'atreien. Per això introdueix l'element fantasmal dels ulls que persegueixen en Sikes d'una forma irracional i que el fan caure en el buit. Alguns crítics han intentat donar una interpretació simbòlica a aquest episodi: Dickens intenta obrir els ulls al lector sobre la situació de les classes més desfavorides de la societat, sobretot dels nens.

3 En la seva fugida pel camp, en Sikes ajuda a apagar un incendi en un poble. Busca informació i explica quins eren els instruments que s'utilitzaven abans per fer aquesta tasca.

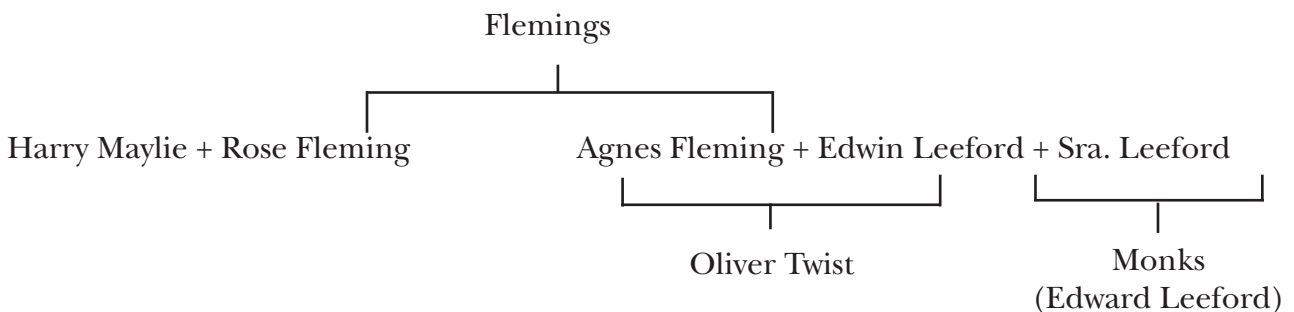
Durant segles, els incendis es van apagar fent una cadena humana amb galledes d'aigua. Més tard, els homes es van organitzar en brigades que feien servir bombes, primerament de mà, manejades per vint homes que accionaven un braç a manera de balança, i després de vapor, que transportaven en carros tirats per cavalls, amb una campana que anunciava el seu desplaçament al focus del foc i una llarga mànega. La bomba de vapor va ser creada a Londres el 1829 i és la que s'esmenta aquí; es va perfeccionar el 1856, malgrat que el seu ús no es va generalitzar fins ben entrat el segle xx.

4 L'illa de Jacob era un lloc molt conegut a Londres en l'època de Dickens. Busca'n informació i escriu un text d'unes vuit línies.

L'illa de Jacob era una zona a la riba sud del riu Tàmesi, exactament a la confluència amb el riu subterrani Neckinger. *The Venice of Drains* l'anomenava el *Morning Chronicle* el 1849, és a dir, «La Venècia de les clavegueres», i la gent la coneixia amb el nom de *Folly Ditch*, és a dir, el «Clot de la bogeria». Era una zona pantanosa, nauseabunda i irrespirable, que no podien suportar ni el nas ni l'estómac, era un focus de còlera i de tifus. Sobre l'aigua flotaven animals morts, fustes podrides, restes fecals i aliments putrefactes. Va ser immortalitzada per Dickens en *Oliver Twist* i, molt després, va ser bombardejada en la Segona Guerra Mundial. Avui dia la zona s'ha regenerat com a àrea de magatzems (*warehouses*).

CAPÍTOL XIX: L'Oliver descobreix els seus orígens

1 Per fi l'Oliver pot conèixer qui van ser els seus progenitors i, a més, es troba amb una tia inesperada. Elabora el seu arbre genealògic.

2 Què ha après l'Oliver al llarg de la seva vida?

Després de tantes desgràcies, l'Oliver és finalment recompensat. Però l'experiència viscuda, sobretot el contacte amb en Fagin, li ha servit per a diverses coses:

- a) Per conèixer com són els homes.
- b) Per aprendre què és la lluita per la vida.
- c) Per conèixer el valor de tenir una llar, una família i, fins i tot, una fortuna.

3 A partir de les dades que apareixen en el llibre, dedueix l'edat de l'Oliver i els anys transcorreguts en aquests episodis de la seva vida.

Passa vuit anys a la granja maternal i, en complir els nou anys, el senyor Bumble se l'emporta a l'hospici, on passa tres mesos. Amb deu anys treballa a la funerària i mig any després s'escapa a Londres. En Monks demana al senyor Bumble que recordi el que va passar fa dotze anys, quan va néixer l'Oliver. En conseqüència, al final de l'obra l'Oliver deu tenir catorze anys, perquè la Rose en té disset i es diu que en tenia dos o tres quan el seu pare i la seva germana van morir.

CAPÍTOL XX: El càstig d'en Fagin

1 El jueu Fagin és jutjat per tots els seus delictes. Quin és el veredict?

És declarat culpable i condemnat a morir penjat.

2 Com reacciona en Fagin davant del final que l'espera?

En Fagin es mostra suplicant.

3 La posició aconseguida per l'Oliver és fruit de la seva lluita per «progressar» en la vida o és fruit de la casualitat? Et sembla versemblant això? Per què ho fa, doncs, Dickens?

No sembla versemblant, perquè la trobada amb els seus benefactors és fruit de la casualitat i no d'alguna cosa que ell faci; però l'autor vol defensar la seva tesi que el bé preval per sobre el mal, per més adverses que siguin les circumstàncies.

4 Hem arribat al final de l'obra. Quina és la seva estructura? Assenyala els capítols que formen part de la introducció, el desenvolupament i el desenllaç.

- La introducció va del capítol I al capítol III (la infància de l'Oliver a la seva ciutat natal).
- El desenvolupament va del capítol IV (l'anada a Londres) al capítol XVIII (la confessió d'en Monks i la mort de la Nancy i d'en Sikes).
- El desenllaç el componen els capítols finals, el XIX i el XX (la recompensa del bo, l'Oliver, i el càstig del malvat, en Fagin).

5 Quin és el moment culminant de l'argument?

No hi ha una única resposta. Una resposta possible és aquesta: el moment culminant o clímax de l'argument pot ser la reunió que organitza el senyor Brownlow a la ciutat natal de l'Oliver, és a dir, el capítol XIX, que dona lloc al desenllaç.

ÚLTIM CAPÍTOL: Desenllaç

- 1** **Elabora un còmic sobre l'episodi que més t'hagi agradat. Podeu fer-lo a classe en grup: uns poden fer els dibuixos i els altres poden escriure el text.**

Activitat lliure.

- 2** **Després de veure alguna de les pel·lícules que s'han fet sobre aquesta obra, assenyalala les semblances i les diferències entre el llibre i la pel·lícula i els avantatges i els inconvenients de cada un. Quin prefereixes? Per què?**

Consideracions que cal tenir en compte:

- a) La imatge supleix la imaginació. Però això és convenient?
- b) La imatge substitueix la paraula, però si no tenim la pel·lícula gravada, no podem tornar enrere, com podem fer quan llegim.
- c) L'obra literària s'adapta als nostres temps d'oci; el cinema ens obliga a desplaçar-nos a una sala i a romandre davant de la pantalla fins que la pel·lícula s'acaba.
- d) Les adaptacions cinematogràfiques simplifiquen molt les obres literàries i el lector no pot recrear-se en els detalls, com fa amb el llibre.

L'alumne pot afegir totes les consideracions que se li acudeixin.

Les altres respostes són lliures.

- 3** ***Oliver Twist* permet organitzar, com a conclusió, un col·loqui sobre algun d'aquests temes. Amb ajuda del professor, trieu-ne un i feu un debat a classe:**

- L'explotació laboral dels nens al món.
- Els drets dels infants.
- Els maltractaments als nens.
- La família i l'escola en l'educació d'un nen.
- La violència de gènere.
- L'educació en valors avui dia.
- Les virtuts i els defectes dels homes. Models de comportament en la nostra societat.
- El paper de les ONG al món.

Activitat lliure.

DESPRÉS DE LA LECTURA

- 1** **Quina professió penses que podria exercir l'Oliver quan sigui gran? Per què?**

Resposta lliure.

2 Tenint en compte la intencionalitat amb què Charles Dickens va escriure aquesta obra, creus que la literatura ens ajuda a conèixer i a comprendre més bé el món que descriu l'autor o que és millor llegir un llibre d'història o una biografia real?

Resposta lliure.

3 T'hauria agradat viure a la ciutat i entre la gent que retrata Dickens? Justifica la teva resposta. Difereix gaire aquesta ciutat de la que vas descriure abans de llegir el llibre?

Resposta lliure.

4 Quan hem acabat de llegir un llibre, n'hem de fer una valoració. T'ha agradat? Què t'ha agradat més? Què t'ha agradat menys? El recomanaries a un amic? Per què?

Resposta lliure.

Redacció d'activitats i solucions

Lourdes Íñiguez Barrena

Edició

Marga Fdez. Montijano

Equip tècnic

Gema Melero

Traducció

Mercè Estévez